

Sütőipar romantika nélkül

Új technika a pékségekben
Naponta 100 ezer sütemény
Miért nincs utánpótlás?

A szegedi sütőipar termékeit naponta háromszoros-négyszer-öttször „meózza” 116—120 000 ember. Ilyen értelemben egyedülálló a többi iparág között. Következésképp gyakoribb a megjegyzés is a pékek munkájára: nem kaptam friss kiflit kora reggel, sületlen volt a kenyér, vagy éppen másnapos, esetleg „éjjeli sütés”... Még rosszabb: Nem volt semmilyen sem!

A minőségre egy alkalmi statisztikát! Szomszédom az elmúlt három hónapban százszor vásárolt kenyeret, kifogása négyyszer akadt, tehát kilencvenhatszor elégedetten fogyasztotta el a mindennapiját. Ez az arány véleményem szerint jónak mondható, hát még ha e tekintetben is összehasonlítást teszünk a sokat emlegetett európai színvonalal.

De nézzük, mi a helyzet közelebbről, hogyan és milyen feltételek között teljesíti feladatait a Szegedi Sütőipari Vállalat.

Új üzemek és új gépek

Tény: a sütőipar koncentrációját, technikai és technológiai tekintetben a legelmaradottabb ipar volt és még ma is az. Tíz évvel ezelőtt éppen olyan állapotok között dolgozott, mint száz esztendeje. Fejlődése csupán az elmúlt öt éves terv időszaka tette. Ekkor komolyabb beruházások kezdődtek, új üzemeket építettek és új feldolgozógépeket, gépsorokat vásároltak. A kisipari jelleg eltűnt és helyette középüzemi színvonal alakult.

Összehasonlítás: Szegeden a felszabadulás előtt 72 sütőmester működött, körülbelül 150 kemencével. Jelenleg 6 üzem van, 53 kemencével, illetve sütőtérrel. Az elavult fa- és szénfűtéses kemencéket gőz- és olajtűzésű modernebb kemencékkel cserélték ki. A régeből már csak 12 kemence található az üzemekben.

Elfogadhatónak látszik az 1959-ben felépített Kenyergyár utcai üzem, ahol gőz- és olajtűzésű kemencék vannak. Ott sütik meg a város kenyér- és süteményszükségletének jelentős részét.

A termelésről

Naponta 350 mázsa kenyeret és 100 ezer darab süteményt készítenek. A szombati napokon 500—550 mázsa kenyeret és 170—180 ezer süteményt igényel a kereskedelem. Egy üzemben három műszakban dolgoznak, a többiben kettő és egy műszakos a munkaszervezés. A három műszakot kivéve nem törvényes a munkabeosztás, csupán ideiglenes rendelkezések alapján dolgoznak az éjjeli és a kora délelőtti műszakok.

A sütőipar körülbelül 200 megrendelőnek szállít kenyeret vagy süteményt mindennap. Szombat kivételével délután három-négy órára befejezik a szállítást. Negyven helyre már reggel hat óra előtt szállítanak, s két helyen — Dugonics tér és Széchenyi tér — öt óra körül lehet friss süteményt vásárolni.

A szegedi sütőipar jelenlegi legnagyobb gondja a Maros utcai üzem felújítása. Ha elkészül, néhány évre megoldódnak a nehézségek, de véglegesen csak egy új, nagyobb kapacitású kenyergyár képes felszámolni az ellátás nehézségeit. Persze a hétköznapi és vasár- vagy ünnepnapok előtti ellátás elmentmondásait később sem lehet kiküszöbölni, hiszen a napokon majdnem a duplája kell a szokásos mennyiségnek.

A munkások helyzete

Elszomorító volt néhány esztendővel ezelőtt. Különösen a munka intenzitás

hajtották túlságosan magasra, olyannyira, hogy a nyolcórás munkaidő a teljes kifáradást eredményezte. Nem túlzás: a sütőiparban dolgozó szakmunkások (kemencés és táblamunkások egyaránt) fizikai megterhelése semmivel sem marad el a bányászok vagy a kohászok megterhelésétől. Az éjjelzés, a meleg, a lisztpor és a fizikailag is nehéz munka komoly megerőltetést jelent. Ebben az iparban a 8 órás munkaidő azt jelenti, hogy kerekén 480 percet kell állandóan dolgozni.

A keresetek talán elfogadhatónak látszanak: a sütősegédek kettőezer forint körül keresnek havonta, ebben benne van az éjjeli pótlék, a túlóra és más pótlékok összege is. Annál elszomorítóbb, hogy a jelenlegi szakmunkások átlagos életkora pontosan 45 év, vagyis a pék szakma öregszik és nincs utánpótlás.

Miért kerülnek el a szakmát?

Ugyancsak tény: az elmúlt években egyetlen fiatal sem jelentkezett péknek. A tavalyi esztendőben sikerült utánpótlást szerezni a vállalatnak, három fiatalemberrel kötötték szerződést. De hogyan? Ezek a fiatalok valamelyik nevelőotthonban nőtték fel, s iskolai bizonyítványuk igen gyenge volt. Egyetlen iparágban sem vették fel őket, végül úgy irányította a tanács a sütőiparba a fiúkat. Eszük ágában sem volt, hogy ezt a szakmát válasszák.

Persze így sincs semmi

biztosíték arra, hogy a szegedi üzemekbe jönnék majd vissza. Ugyanis a sütőiparban területileg koncentrálták az iparitanuló-képzést. A szegedi tanulók Nagyváradon töltik idejüket, de mivel nincs semmi olyan szál, amely őket Szegedhez fűzné, biztosíték sincs arra, hogy három év elteltével ide visszajöjjenek.

De miért kerülnek el a fiatalok ezt a szakmát? A magyarázat a sütő szakma mostohaságában rejlik. A pékek ritkán jutnak el egészségesen a nyugdíjkorhatárig. Általában ötven-ötvenöt éves korukra tönkremegy a szívük, a tüdejük, vagy ízületi és reumatikus bántalmakkal kerülnek a munkaképtelenek listájára.

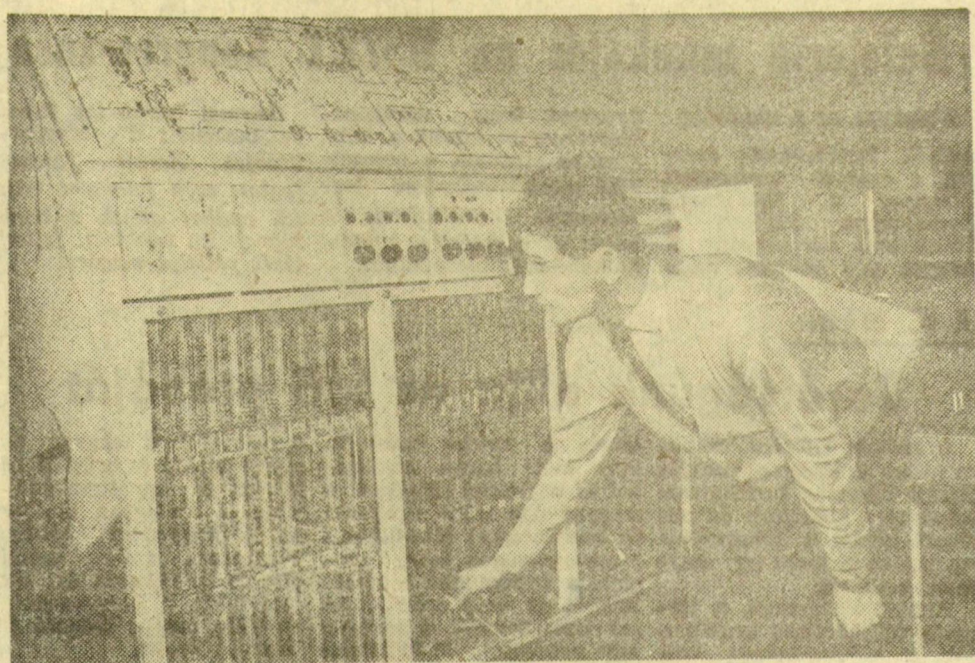
Több pékkel beszélgettem, hogy megtudjam, milyen szakmát szán fiának. Egyetleneg akadt, aki gyermekét rá akarta beszélni szakmájára, de ilyen választ kapott tizennégy éves fiától: „Inkább utcaseprőnek megyek”.

Van-e megoldás?

Kell hogy legyen. Az első az, hogy a sütőiparnak éppen úgy lépést kell tartani a technikai fejlődéssel, mint bármely más iparág. Körülbelül olyan üzemeket kell létrehozni, mint a Kenyergyár utcai üzem, bár az sem a legfejlettebb körülmények között dolgozik, hiszen csak a tésztafeldolgozó gépsor új, a gőzkemencék 80—100 éves technikát képviselnek.

Szükségesnek látszik felülvizsgálni a sütőmunkások általános körülményeit, elsősorban munkakörülményeit és a lehetőségekhez képest javítani. Végül megoldást mégis valószínűleg csak a részleges vagy teljes automatizálás hozhat, amely egyébként nem ismeretlen az iparágban.

Gazdag István



Automatikus adatgyűjtő

„Neha sokat kell beszélnem”

A művezető és 14 fia

Az udvaron hét, a szerelőcsarnokban hat tehergépkocsi vár sorsára. A műhelyben 14 fiatal szakember dolgozik. Valamennyien kezdők az autós szakmában. Kapás Antal művezető tanítgatja a speciális gépkocsikezelésekre, szerelési fortélyokra. Ez a középkorú, erőteljes ember — amint a kisteleki gépjárató állomás főmémokétől hallottam — nemcsak az autók „nyelvén” ért, de az emberekén is. Türelemes, segítőkész, lelkiis-

meretes — mindez nélkülözhetetlen erény egy olyan művezető számára, aki a munkafolyamat közben palérozgatja, nevezi az új autójavító műhely szakembergárdáját.

Milyen szakemberek lesznek?

— Ugy vélem — magyarázza a mester —, 14 jó szakember válik ezekből a fiúkból. Többségük mezőgazdasági gépszerező szakiskolát végzett. Igaz, néha sokat kell beszélnem. Nagyon sokat — mosolyodik el sejtelmesen. A „gyógykezelés” váró gépkocsik azonban feketét főzök, azzal kínálom meg a fiúkat. Hátha nem kívánják annyira az italt. Úgy látom, az utóbbi hónapokban használt ez.

Pár percig beszédes csend, aztán rákérdezek:

— A műhelyben?

— Nem, inkább vasárnap este a vendéglőben, baráti körben. Hétfőn aztán néhány úgy jött be, mint amit kicsavartak. Arra gondoltam — nem tudom, helyes-e —, hogy a műhelyben feketét főzök, azzal kínálom meg a fiúkat. Hátha nem kívánják annyira az italt. Úgy látom, az utóbbi hónapokban használt ez.

Húsz éve szerelő

A műhely kissé hűvös, bár természetes vaskályha fűtja szét a munkapadok köré a meleget. A helyiséget sebfeketét főzök, azzal kínálom meg a fiúkat. Hátha nem kívánják annyira az italt. Úgy látom, az utóbbi hónapokban használt ez.

— Hogy mi kell?... Nem tudom és azt elmondani. Sok minden kell. Főleg nagyon sokat beszélni. Ugy vélem; egyszerű, tiszta emberség kell. A mester és apa erényei ötvöződjenek. Ez megvan Kapás elvtársban; anélkül, hogy tudna róla. Természetes adománymenjen. Tapasztalata van, hiszen 20 éve dolgozik a szakszervezetben, vasesztérgályos szakmában. Korábban gép-

kocsizó műhelymesteri tanfolyamot végzett, éveken át autószerelő volt Pesten, míg családi okok haza nem csalták szülőfalujába, Kistelekre. Kilenc éve a gépjárató állomás munkása.

— En voltam az egyetlen szerelő, amikor idekerültem. A teli gépjáratást a traktorszerelők végezték.

Kezdetben elégedetlen volt, a pesti fizetésénél jóval kevesebbet keresett itt. Átnyergelt a traktorra, tavasztól őszig a határban dolgozott. Később ismét szerelői teendőket bíztak rá. A gépjárató munkaközössége megbecsülte a tevékeny, jóindulatú szakembert. Szakszervezeti titkárrá választották, s azóta lakásgondok és más szociális-egészségügyi problémák ügyében is fáradozik.

Új meghízálas

Az eredeti szakmához tulajdonképpen mintegy másfél éve térhetett vissza. A kisteleki gépjárató állomásra bízták a tehergépkocsik szervizét, futójavítását és kettes szemléjét. Kapás Antal egy évvel ezelőtt az autójavító műhely művezetőjéül nevezték ki. Ezzel az ő feladata lett a traktorszerelők átképzése autójavítókká.

— Mi kell ahhoz, hogy 14 fiatalembert tanítson, neveljen, fegyverezzen anélkül, hogy ne kelne rosszember híre? — kérdelem.

Hallgat, zavartan mosolyog, aztán így szól: — Hogy mi kell?... Nem tudom és azt elmondani. Sok minden kell. Főleg nagyon sokat beszélni.

Ugy vélem; egyszerű, tiszta emberség kell. A mester és apa erényei ötvöződjenek. Ez megvan Kapás elvtársban; anélkül, hogy tudna róla. Természetes adománymenjen. Tapasztalata van, hiszen 20 éve dolgozik a szakszervezetben, vasesztérgályos szakmában. Korábban gép-

B. O.

Pályázat tanári állásra

A Tisza-parti Gimnázium és Szakközépiskola (Szeged, Felső Tisza-part 25.) pályázatot hirdet f. év február 1-től megüresedő francia-német szakos tanári állásra.

Pályázhatnak gyakorlattal és szegedi lakással rendelkező francia-német szakos középiskolai tanárok. Illetmény a 10/1959. (MK 5.) MM sz. utasítás szerint. A pályázat benyújtásának határideje: 1960. február 1. Helye: Szeged m. j. városi tanács művelődésügyi osztálya Szeged, Széchenyi tér.

Csatolni kell:
1. Részletes önéletrajzot.
2. Oklevél hiteles másolatát.
A pályázatban meg kell jelölni a jelenlegi munkahelyet, beosztást és besorolást.

K 36

A gyufagyári napközi otthonos óvodába 3—6 éves korig

gyermeket felveszünk

Jelentkezni lehet naponta 7—14 óráig a gyufagyár üzemében.

K 4890